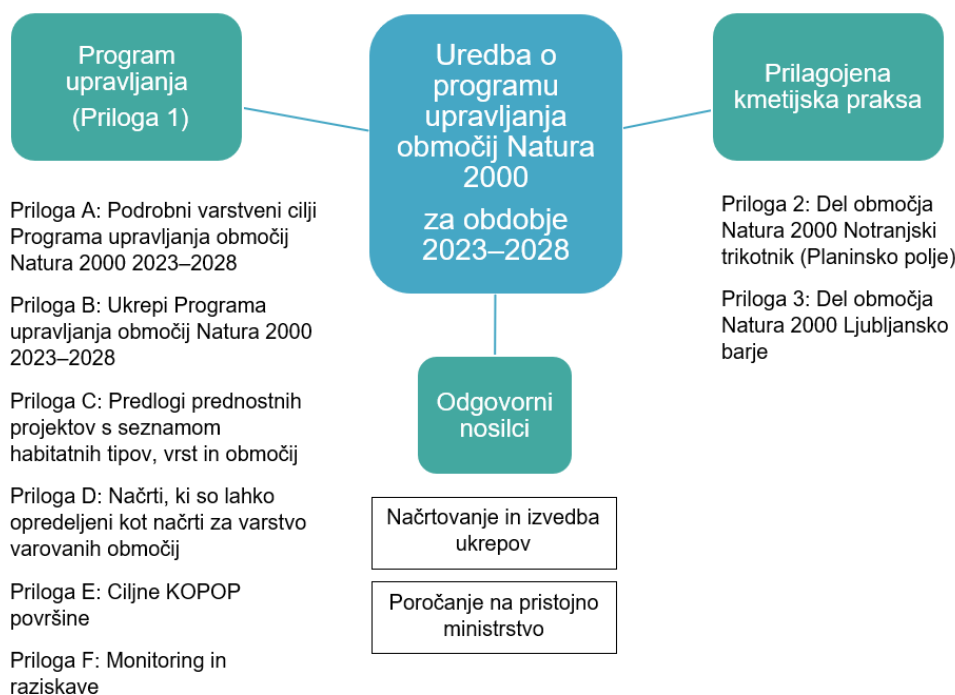

TEHNIČNA NAVODILA ZA PREGLED DOKUMENTOV IN DODATNA POJASNILA

Uredba o programu upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2023–2028 je sestavljena iz uredbenega dela ter več prilog, kot je prikazano na spodnji shemi.

Uredba opredeljuje:

- program upravljanja in njegove priloge kot priloge uredbe (Priloga 1; Priloge A do F),
- odgovorne nosilce in njihove naloge ter
- prepovedi, pogoje in omejitve rabe na delu dveh območij Natura 2000 (Prilogi 2 in 3)

Program upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2023–2028 je Priloga 1 uredbe in vsebuje dodatne priloge:

- V tem programu upravljanja so **podrobni varstveni cilji** določeni v **Prilogi A: Podrobni varstveni cilji Programa upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2023–2028**.
- **Ukrepi**, za doseganje podrobnih varstvenih ciljev programskega obdobja, so določeni v **Prilogi B: Ukrepi Programa upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2023–2028**.
- **Prednostni projekti** za doseganje ciljev tega programa navedeni v **Prilogi C: Predlogi prednostnih projektov s seznamom habitatnih tipov, vrst in območij**.
- Za večino ukrepov, ki se izvajajo kot sektorsko načrtovanje, je podana **Priloga D: Načrti, ki so lahko opredeljeni kot načrti za varstvo varovanih območij**.
- Za izvajanje sektorskih ukrepov v kmetijstvu je priložena **Priloga E: Ciljne KOPOP površine**.
- Monitoringi, osnovni popisi in kartiranja so določeni v **Prilogi F: Monitoring in raziskave**.

Navodila za branje Priloge A, Priloge B in Priloge F

Program upravljanja območij Natura 2000 določa veliko število ciljev in ukrepov za njihovo doseganje, kar je objavljeno v Prilogi A, Prilogi B in Prilogi F tega programa. Za lažje iskanje in pregledovanje vsebine je ta priloga v obliki Excelove tabele. Da pa bo iskanje še lažje smo pripravili navodila za pregledovanje z izseki iz tabele Priloga A.

Predvideno je, da tabelo pregledujete z uporabo že nastavljenega filtra, ki omogoča, da s klikom na puščico v glavi stolpca izberete le želeno vsebino (npr. samo eno območje, skupino območij, vrsto oz. habitatni tip, sektor, ipd). Če želite celoten izpis, je treba izbrati v filtru napis »Izberi vse«.

Zaporedna številka vrstice	ID območja	Ime območja	Skupina območij	Koda vrste/HT	EU koda	Ime vrste/HT	Znanstveno ime vrste	Taksonomska skupina	Tip varstvenega cilja
1386,00	SI3000001	Cvelbar - skalovje	Cvelbar - skalovje	↓	↓	↓	↓	↓	↓
1385,00	SI3000001	Cvelbar - skalovje	Cvelbar - skalovje	↓	↓	↓	↓	↓	↓
1364,00	SI3000002	Obistove skale	Obistove skale	↓	↓	↓	↓	↓	↓
1363,00	SI3000002	Obistove skale	Obistove skale	↓	↓	↓	↓	↓	↓

↓ Razvrsti od A do Ž
↑ Razvrsti od Ž do A
Razvrščanje po barvi >
Pogled lista >

✕ Počisti filter iz »Ime vrste/HT«

Filtriraj po barvi >
Besedilni filtri >

Išči

- (Izberi vse)
- (Sub-)mediteranski gozdovi črne
- Aktivna visoka barja
- Alpska in subalpinska travišča r
- Alpska in borealna travišča na sili
- alpska možina
- Alpske in borealne resave
- Alpske reke in lesnata vegetacija :

V redu Prekliči

Podatki v tabeli so razvrščeni v tri sklope, ki se med seboj ločijo po barvi naslovne vrstice:

- območje (oranžna)
- vrsta ali habitatni tip (zelena)
- varstveni cilj
 - o dolgoročni cilji (marelična)
 - o programski cilji (turkizno zelena)
- varstveni ukrep (roza)

Zaporedna številka vrstice	ID območja	Ime območja	Skupina območij	Koda vrste/HT	EU koda	Ime vrste/HT	Znanstveno ime vrste	Taksonomska skupina	Tip varstvenega cilja	Populacija na katero se nanalja varstveni cilj	Podrobni varstveni cilj	Vrednost podrobnega varstvenega cilja	Vrednost podrobnega varstvenega cilja	Enota številčne vrednosti podrobnega varstvenega cilja	Natančnejši opis varstvenega cilja	Opredeleliva struktura na katero se nanalja	Tip varstvenega ukrepa (sifrant)	Skupina ukrepov	Varstveni ukrep	Podrobnejši opis varstvenega ukrepa	Sektorski ukrep	Sektor	Odgovorni nosilci	Ujuznost ukrepanja	Vir financiranja
ID	OBMOČJE			VRSTA ALI HABITATNI TIP					VARSTVENI CILJ							VARSTVENI UKREP									

1. OBMOČJE TER VRSTA IN HABITATNI TIP

Tabeli beremo vodoravno po vrsticah. Vsebine so razvrščene najprej po območjih, ki so opisana s številko in imenom območja. Polje »Skupina območij« združuje dve ali tri prekrivajoča se posebna območja varstva (določena na osnovi Direktive o pticah) in potencialna posebna ohranitvena območja (določena na osnovi Direktive o habitatih).

Sledi navedba posamezne vrste oz. habitatnega tipa. V pomoč za iskanje je podana še širša taksonomska skupina v katero vrsta spada (npr. ptice, ribe,...). Pri habitatnih tipih je v tem stolpcu naveden širši habitatni tip (npr. gozdni habitatni tipi, barja in močvirja,...).

Zaporedna številka vrstice	ID območja	Ime območja	Skupina območij	Koda vrste/HT	EU koda	Ime vrste/HT	Znanstveno ime vrste	Taksonomska skupina
5805,00	SI13000255	Trnovski gozd	Vipava - Trnovski gozd	SP_1310	1310			
				SP_1310	1310			
				SP_1310	1310			
				SP_1310	1310			
		Nanos	Trnovski gozd					
7299,00	SI5000025	Trnovski gozd	Vipava - Trnovski gozd	A108	A108			
7300,00	SI5000025	Trnovski gozd	Vipava - Trnovski gozd	A108	A108			

- (Izberi vse)
- barja in močvirja
- dvoživke
- goličave (skalovja, melišča)
- gozdni habitatni tipi
- grmišča in travišča
- hrošči
- kačji pastirji
- mahovi
- mehkužci
- metulji
- obalni in priobalni habitatni tipi
- piškurji
- plazilci
- ptice
- raki
- rastline
- ribe
- sesalci
- sesalci (netopirji)
- sladke celinske vode
- (Prazne)

2. VARSTVENI CILJI V PRILOGI A

Na vsakem območju Natura 2000 je za vsako posamezno vrsto in habitatni tip podanih več podrobnejših varstvenih ciljev za doseganje ugodnega ohranitvenega stanja. V stolpcu »Tip podrobnejšega varstvenega cilja« se nahaja neke vrste kazalo, ki nam pove na kateri element ohranitvenega stanja se nadaljevanje vrstice nanaša.

Opis ohranitvenega stanja vrste, ki se prevede v »Tip podrobnejšega varstvenega cilja« vključuje (rdeče obkroženo na spodnji sliki):

- Velikost populacije
- Velikost habitata
- Specifične lastnosti, strukture, procese v habitatu

Opis ohranitvenega stanja habitatnega tipa, ki se prevede v »Tip podrobnejšega varstvenega cilja« vključuje:

- Velikost habitatnega tipa
- Specifične lastnosti, strukture, procese v habitatnem tipu
- Prisotnost in ugodno stanje za habitatni tip tipičnih vrst (v nekaterih primerih)

Tip varstvenega cilja	Populacija na katero se nanaša varstveni cilj	Podrobni varstveni cilj programskega obdobja	Vrednost podrobnega varstvenega cilja programskega obdobja	Vrednost podrobnega varstvenega cilja programskega obdobja	Enota številčne vrednosti podrobne varstvenega cilja programskega obdobja	Vrednost podrobnega varstvenega cilja programskega obdobja	Natančnejša prostorska umestitev podrobnega varstvenega cilja	Opredelevec tipa strukture na katero se nanaša podrobni varstveni cilj
Specifične lastnosti, strukture, procesi habitata		ohrani se					naravna hidromorfologija voda	
Velikost habitata		ohrani					vrednost ni znana	
Specifične lastnosti, strukture, procesi habitata		ohrani					presvetljeni gozdovi, gozdne jase, strukturirani gozdni robovi, površine v obnovi	
Velikost habitata		ohrani se					vrednost ni znana	
Specifične lastnosti, strukture,		ohrani se					nizka vsebnost hranil v vodotoku	

(Izberi vse)
 določi se
 izboljša se
 ne več kot
 ohrani se
 razišče se
 se obnovi na
 se obnovi na več kot
 se poveča na
 se poveča na več kot

Najpogostejši vrednosti v stolpcu »Podrobnejši varstveni cilj« sta »ohrani se« ter »obnovi se na«.

Vrednost »ohrani se« pove, da je varstveni cilj namenjen ohranjanju ugodnega ohranitvenega stanja.

Na primer vrstico z zaporedno številko MNVP_0001 na spodnji sliki preberemo takole: na območju Ajdovska jama je za HT Bukovi gozdovi (*Luzulo - Fagetum*) določen dolgoročni cilj velikosti habitatnega tipa 570 ha. Kot programski cilj pa je določeno **ohrani se** 570 ha.

Vrednost podrobnejšega varstvenega cilja »obnovi se na« pove, da ugodno ohranitveno stanje ni doseženo in v nadaljevanju vrstice preberemo katero vrednost je treba doseči (programski cilji). Na kakšen način se to doseže je podano v Prilogi B, kjer so varstveni cilji ponovljeni.

B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W
Zaporedna številka vrstice	ID območja	Ime območja	Skupina območij	Koda vrste/HT	EU koda	Ime vrste/HT	Znanstveno ime vrste	Taksonomska skupina	Tip varstvenega cilja	Populacija na katero se nanaša varstveni cilj	Vrednost dolgoročnega podrobnega varstvenega cilja (številčna) MIN	Vrednost dolgoročnega podrobnega varstvenega cilja (številčna) MAX	Enota številčne vrednosti dolgoročnega podrobnega varstvenega cilja	Vrednost dolgoročnega podrobnega varstvenega cilja (besedna)	Natančnejša prostorska umestitev dolgoročnega podrobnega varstvenega cilja	Opredelitev tipa strukture na katero se nanaša dolgoročni podrobni varstveni cilj	Podrobni varstveni cilj programskega obdobja	Vrednost podrobnega varstvenega cilja programskega obdobja (številčna) MIN	Vrednost podrobnega varstvenega cilja programskega obdobja (številčna) MAX	Enota številčne vrednosti podrobnega varstvenega cilja programskega obdobja	Vrednost podrobnega varstvenega cilja programskega obdobja (besedna)
MNVP_00001	SI3000191	Ajdovska jama	Ajdovska jama	HT_9110	9110	Bukoví gozdovi (Luzulo-Fagetum)		gozdni habitatni tipi	Velikost habitatnega tipa		570		ha				ohrani se	570		ha	
MNVP_00002	SI3000191	Ajdovska jama	Ajdovska jama	HT_9110	9110	Bukoví gozdovi (Luzulo-Fagetum)		gozdni habitatni tipi	Velikost habitatnega tipa		570		ha				ohrani se	570		ha	
MNVP_00003	SI3000191	Ajdovska jama	Ajdovska jama	HT_9110	9110	Bukoví gozdovi (Luzulo-Fagetum)		gozdni habitatni tipi	Specifične lastnosti, strukture, procesi habitatnega tipa					naravno pomlajevanje gozda z rastišču primernimi drevesnimi vrstami			ohrani se				naravno pomlajevanje gozda z rastišču primernimi drevesnimi vrstami

Ostale vrednosti »Podrobnejšega varstvenega cilja« povedo, da je treba določene podatke šele določiti, raziskati ipd. Način odčitavanja tabele pa je enak kot pri opisanih primerih.

V polju »Natančnejša prostorska umestitev podrobnega varstvenega cilja programskega obdobja« so nekateri podrobnejši varstveni cilji geografsko natančneje opredeljeni. To pomeni, da se vrstica ne nanaša na celotno območje Natura 2000 temveč le na v tem polju naveden objekt, jamo ipd.

Nekatere varovane vrste ptic se pri nas nahajajo le med prezimovanjem ali selitvijo, nekatere jame varujemo zaradi prezimovanja netopirjev, v drugih pa so porodniške kolonije netopirjev. Podatek o tem kateri del življenjskega cikla vrste se na območju Natura 2000 varuje (prehranjevanje, prezimovanje, razmnoževanje, selitev, srečevališče) je lahko pomemben za določitev časa izvajanja posegov ali dejavnosti in je naveden v polju »Opredelitev tipa strukture na katero se nanaša podrobni varstveni cilj programskega obdobja«. Če je to polje prazno, pomeni, da vrsto na območju varujemo preko celega leta.

Podobno nam stolpec »Populacija na katero se nanaša varstveni cilj« pove na kateri tip populacije ptic se nanaša varstveni cilj.

3. SKLOP VARSTVENI UKREPI V PRILOGI B

Ta sklop tabele pove s katerimi ukrepi (»varstveni ukrep«) bodo podrobnejši varstveni cilji doseženi. V polju »Podrobnejše varstvene usmeritve« je navedeno kateri dokument bo podrobnejše varstvene usmeritve določil ali pa so nekatere podrobnejše varstvene usmeritve že navedene. Za nekatere ukrepe bo treba še določiti podrobnejše usmeritve.

Polje »skupina ukrepov« nam pove na kakšen se bo ukrep izvajal (na terenu, sektorsko načrtovanje, vzporedni ukrepi, komunikacija).

Kjer se uresničuje doseganje podrobnejših varstvenih ciljev z upravljanjem naravnih virov (gozdarstvo, ribištvo,...), se varstveni ukrepi prevedejo v sektorske načrte upravljanja in sektorske ukrepe. V polju »Sektorski ukrep« so navedeni sektorski ukrepi, ki jih je na najvišjem nivoju načrtovanja že mogoče definirati.

Polji »Sektor« in »Odgovorni nosilec« opredelita pravne osebe, ki so nosilci izvedbe posameznega varstvenega ukrepa. Polje »Vir financiranja« pove iz katerega vira bodo predvidoma zagotovljena sredstva za izvedbo ukrepa.

»Nujnost ukrepanja« pove kako nujno je izvesti ukrep – takoj prvi dve leti izvajanja programa ali do konca programskega obdobja.

Tip varstvenega ukrepa (šifrant)	Skupina ukrepov	Varstveni ukrep	Podrobnejše varstvene usmeritve	Sektorski ukrep	Sektor	Odgovorni nosilci	Nujnost ukrepanja	Vir financiranja
upravlanje voda	sektorsko načrtovanje	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja voda in programe del na vodotokih z načrtovanjem	določijo naravovarstvene smernice in mnenja		upravlanje voda	MOP, DRSV		redno delo
upravlanje prostora	sektorsko načrtovanje	vključiti varstveni cilj v načrte urejanja prostora in izvajanje posegov	določijo naravovarstvene smernice in mnenja		prostor	načrtovalci in nosilci urejanja prostora		redno delo
prilagojena raba gozdov	ukrepi na terenu	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem sektorskih	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	nega habitata	gozdarstvo	ZGS	Prioriteta 2	redno delo, ostala proračunska sredstva

Pojasnilo določitve vrst in habitatnih tipov

Na vseh območjih Natura 2000 so izločene vse vrste in habitatni tipi, ki so po metodologiji poročanja po Direktivi o habitatih v ugodnem stanju ali zelo blizu takemu stanju (FV, U1+). Pri pticah sta po metodologiji poročanja po Direktivi o pticah oceni dve, ena izvira iz kratkoročnega trenda, druga iz dolgoročnega. Praviloma je za določanje seznama prednostnih projektov uporabljen kratkoročni trend, v nekaterih primerih pa tudi dolgoročni. Izločene so vrste, kjer je kratkoročni trend naraščajoč ali kjer sta oba trenda stabilna. Kjer je kratkoročni trend nihajoč ali negotov, je štela ocena dolgoročnega trenda, izločene so vrste, katerih dolgoročni trend je stabilen.

Ukrepev za vrste (tudi ptic) in habitatne tipe v neznanem stanju ni možno natančno načrtovati in finančno oceniti, zato so te izločene.

V nadaljnjih korakih so izločene vrste in habitatni tipi glede na stanje in ukrepe v programu upravljanja (Priloga B) na posamičnem območju Natura 2000.

Izboljšanje stanja ohranjenosti posamezne vrste ali habitatnega tipa na posameznem območju je mogoče doseči samo s spremembami stanja na terenu. Iz predloga programa upravljanja so bili iz Priloge B uporabljeni ukrepi na terenu, vključno z nekaterimi vzporednimi ukrepi, ki se dejansko izvajajo na terenu, kot relevantni ukrepi pri pripravi seznama (Priloge C).

Projekti so po naravi stvari dopolnitev rednega dela javnih služb, poleg tega je treba paziti na preprečevanje podvajanja dela in financiranja. Zato v seznam prednostnih projektov vrste in habitatni tipi, katerih ukrepi za zagotavljanje izboljšanja njihovega stanja se izvajajo samo preko rednega dela ali v okviru projektov, ki bodo potekali še polovico nove finančne perspektive, niso vključeni.

Potencial izboljšanja stanja vrst in habitatnih tipov na posamičnem območju Natura 2000 v enem programskem obdobju obstaja v primerih, ko se jim je stanje poslabšalo. Zato so izločene vrste in habitatni tipi na tistih območjih, ki imajo na navedenem območju oceno ohranjenosti po Standardnem obrazcu za območja Natura 2000 (SDF) dobro (A)¹. Nadalje stanja, ki se je poslabšalo pred več desetletji, odtlej pa je bolj ali manj stabilno, v enem programskem obdobju ni mogoče izboljšati, zato so bili pri pticah uporabljeni predvsem kratkoročni trendi. Kjer se ocena ohranjenosti ne nanaša na obdobje razmnoževanja, ampak na selitev ali prezimovanje, so bile te vrste ptic izločene, vplivi na izboljšanje trenda so v takih primerih premajhni, da bi upravičevali tako velike investicije. Iz istega razloga so bile izločene tudi vrste ptic na območjih, kjer je v času razmnoževanja osebkov zelo malo.

Potencial za izboljšanje na posamičnem območju Natura 2000 je uporabljen iz ciljev programa upravljanja (Priloga A) (obnovi se, izboljša se,...), ob hkratni uporabi ocene ohranjenosti za to vrsto ali habitatni tip na tem območju v SDF.

Pri vrstah in habitatnih tipih, kjer med ukrepi za doseganje ciljev ni načrtovanih ukrepov na terenu v obdobju do izteka tega programa upravljanja, vključno s sektorskimi oz. vzporednimi ukrepi, ki so dejansko ukrepi na terenu, so vrste oz. habitatni tipi tudi izločeni.

¹ Razen za vrste in HT z oceno U2 Po Direktivi o habitatih, kjer je smiselno ponovno preveriti ocene ohranjenosti A v SDF.

Na seznamu so torej ostale vrste in habitatni tipi iz Direktive po habitatih, ki imajo oceno stanja ohranjenosti v eni od biogeografskih regij U2 D(ecreasing), U2 Unk(nown), U2 S(table), U2 I(ncreasing), U1 D(ecreasing), U1 Unk(nown), U1 S(table).

Pri pticah so na seznamu ostale vrste, katerih kratkoročni trend v obdobju razmnoževanja v Sloveniji je padajoč (D – decreasing), vrste katerih kratkoročni trend v Sloveniji je negotov (U – uncertain), če je hkrati dolgoročni trend padajoč (D – decreasing).

Na območju Natura 2000, določenem za to vrsto ali habitatni tip pa morata hkrati Priloga A in Priloga B programa upravljanja navajati:

- podrobni varstveni cilj programskega obdobja izboljša se, se obnovi na (več kot), se poveča na (več kot);
- ukrepe na terenu, vključno s sektorskimi oz. vzporednimi ukrepi, ki so dejansko ukrepi na terenu;
- Prioriteto 1 ali 2;
- Pri pticah mora velikost populacije na območju biti dovolj velika, da opravičuje projektni vložek.

Seznam naveden v Prilogi C vsebuje območja, vrste in habitatne tipe, ki jim je treba na teh območjih v projektih izboljšati stanje ohranjenosti. Območja so običajno združena v večje smiselne celote, na podlagi preteklih izkušenj. V določenih primerih se prednostni projekti nanašajo na vrste in habitatne tipe, ki so razširjeni v večjem številu manjših območij Natura 2000. V teh primerih je treba med navedenimi območji v projekt vključiti najbolj relevantna območja v skladu z ukrepi navedenimi v Prilogi B in ne vseh območij navedenih v posameznem prednostnem projektu.